

Gosoota Ibaadaa Ragaa waliin-Kutaa 3

Description

Kutaa darbe keessatti gosoota ibadaa hamma taâ€™ee ragaa waliin ilaalle jirra. Harâ€™as itti fufuun hamma taâ€™e ni ilaalla:

11-Duâ€™aayi

Duâ€™aayin (kadhaan) ibadaa hundarra guddaa taâ€™eedha. Gosoota ibadaa kutaa darbe keessatti ilaalle hunda of keessatti hammata. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾

â€œGoofan keessan ni jedhe, â€˜Na kadhaa isiniifan awwaadhaa. Dhugumatti, isaan Ana gabbaruu irraa boonan, salphattoota taâ€™anii Jahannam seenuf jiru.â€˜ Suuratu Ghaafir 40:60

â€œisiniifan awwaadhaa.â€˜ Kana jechuun duâ€™aayi (kadhaa) keessan isiniif deebisa. Namoonni ibadaadhaan Ana tokkichoomsu irraa of tuulan, salphattoota fi xiqqaattota taâ€™anii Jahannamiin ni seenu.

Hadiisa keessattis, â€œDuâ€™aayin ibaadadha.â€˜ Jechuun dhufee jira. ([Sunan Abu Daawud 1479](#))

Namni wanta Rabbiin malee eenyullee hojjachuu hin dandeenye argachuuf Rabbiin ala wanta biraa kadhate, inni mushrika kaafira taâ€™a. Namni kadhata jiraataa taâ€™i duâ€™aa taâ€™ii tokkoma. Namni nama lubbuun jiru wanta inni dandaâ€™u irratti yoo kadhate, kuni rakkoo hin qabu. Fakkeenyaaf, â€œyaa ebalu na nyaachisi, yaa ebalu na obaasiâ€˜ yoo jedhe, homtu isarra hin jiru. Garuu kadhaa

akkanaatin nama du'aa ykn nama fagoo jiruu yoo kadhate, inni shirkii hojjatee jira. Sababni isaas, namni du'aa ykn fagoo jiru wanta inni kadhate kana hojjachuu hin danda'uu. Nama kana kadhachuun a'esamii fi dachii keessatti namni du'aa ykn fagoo jiru too'anna qaba' jedhee amanuu isaa agarsiisa. Sababa kanaan nama shirkii hojjate ta'aa.

Rabbiin subhaanahu wa ta'aaalaa ni jedha:

aaOsoo kaafironnii jibbaniillee, amantii Isaaf qulqulleessuun Rabbiin kadhaa. Suuratu Ghaafir 40:14

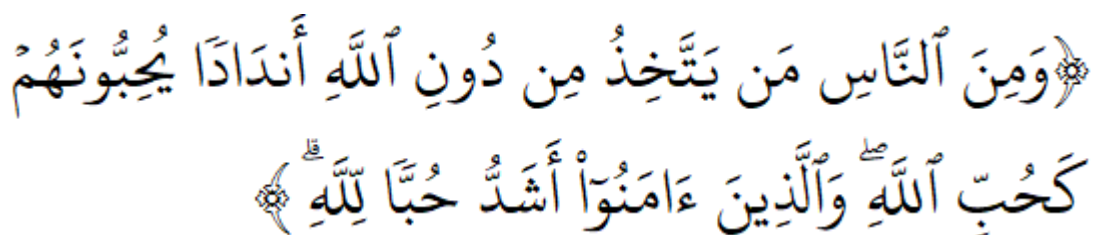
Yaa warra amantan Rabbi tokkichaaf ibaadaa fi du'aaayi qulqulleessaa. Mushrikoota adeemsa isaanii keessatti faallessaa. Osoo kuni isaan dallansiiseyyuu, isaaniif dantaa hin kenninaa. [1]

Gosoota ibaadaa keessaa kan biraa a'erajaa (abdachuu) dha. Abdachuu jechuun namni dhimma dhiyoo dhaqqabuu danda'an argachuuf dharra'uuudha. Tarii dhimmi kuni fagoo ta'uu danda'a garuu dhiyoo akka ta'etti ilaalun abdatamu danda'a. Abdachuun of gadi xiqqeessu fi of gadi qabuu of keessatti qabatee Rabbi olta'af malee hin ta'uu. Rabbiin ala wanta biraatiif yoo godhame shirkiidha. Haala qalbii namtichaa irratti hundaa'e tarii shirkii guddaa ykn shirkii xiqqaa ta'uu danda'a.

Ammas, gosoota ibaadaa keessaa tokko ragbata (kajeelu) dha. Kajeellaan of gadi qabuu fi of xiqqeessu of keessaa qabu Rabbi olta'af malee homaafu hin ta'uu.

12-Al-Mahabbah (Jaalala)

Ammas gosoota ibaadaa keessaa tokko Al-Mahabbah (Jaalala)-Rabbiin subhaanahu wa ta'aaalaa ni jedha:

aaNamoota keessaa namoota Rabbi gadiitti andaada godhatanii akka jaalala Rabbi jaallatantu jira. Garuu warri amanan [isaan] caalaa sirritti Rabbiin jaallatu. Suuratu Al-Baqarah 2:165 (Andaada jechuun qixxaattota (equals), dorgomtoota.)

Jaalalli ibaadaa ta'uu jaalala jaallatamaaf of xiqqeessu fi gadi of qabuun keessa jiruudha. Kuni Rabbi olta'af malee homaafu hin ta'uu.

Sheykhul Islaam ibn Taymiyah (rahimahullahu) ni jedha: aaIbaadan itti ajajaman hiika xiqqeenyaa fi hiika jaalalaa of keessatti kan qabateedha. Ibaadan jaalala fiixee dhumaa irra gaheen Isa jaallachuu

waliin Rabbii oltaâ€™aaf of xiqqeessuu fiixee dhumaa irra gahe of keessatti qabata. (Kana jechuun ibaadaan Rabbii oltaâ€™aa garmalee jaallachuu waliin Isaaf garmalee of gadi xiqqeessu of keessatti hammata.)

Dhugumatti sadarkaalee jaalalaa keessaa inni dhumaa gabbaruudha. Sadarkaan jalqabaa jaalalaa, itti rarraâ€™uudha. Qalbiin jaallatamatti rarraati. Ergasii dharraâ€™uudha. Itti aanse â€œal-gharaamâ€™• kana jechuun jaalala qalbitti maxxanee fi irraa addaan hin baane. Ergasii Al-Ishq (garmalee jaallachuu). Marsaan jaalalaa isa dhumaa, â€œat-tatayyumâ€™• Kana jechuun gabbaruudha. Ni jedhama: taymullahi kana jechuun Gabricha Rabbii. (Hundeen jecha tatayyum jedhu, jecha isaanii kana irraayyi: â€œatayyamahul-hubbuâ€™• kana jechuun jaalalli isa gabroomse, gadi xiqqeesse.)

Namni nama tokko osoo jibbu gadi of qabeef, isaaf gabricha hin taâ€™™u. Akkasumas, wanta tokko jaallattee garuu yoo isaaf gadi of hin qabin, wanta kanaaf gabricha hin taâ€™™u. Kan akka ilma isaa, hiriyyaa isaa jaallachu. (Namoota kanniin ni jaallata garuu isaaniif gadi of hin qabu. Kanaafu, isaaniif gabricha hin taâ€™™u jechuudha).

Kanaafi, Rabbiin gabbaruu keessatti isaan lamaan (jaalalaa fi gadi of qabuu) keessaa tokko qofti gahaa miti. Kana irra, Rabbiin subhaanahu wantoota hunda caalaa gabricha biratti jaallatamaa taâ€™™uu fi wantoota hunda caalaa isa biratti Rabbiin guddaa taâ€™™uu qaba. Dhugumatti, jaalallii fi gadi of xiqqeessuun guutuun Rabbiif malee hin taâ€™™u.[2]

Kanaafu, jaalalli jaallatamaaf of gadi qabuu fi of xiqqeessu of keessaa qabu Rabbii tokkicha qofaaf taâ€™™a. Isaan ala wanta biraatiif jaalala akkanaa gochuun shirkiidha.

13-Nafsee fi qabeenyaan karaa Rabbii keessatti qabsaaâ€™™u

Nafsee fi qabeenyaan karaa Rabbii keessatti qabsaaâ€™™un ibaadadha. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™™aalaa ni jedha:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا هَلْ أَذُلُّكُمْ عَلَىٰ تَجَرَّةٍ تُنَجِّيكُمْ مِّنْ عَذَابِ
الْإِيمِ ۖ تُوْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ ۚ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِأَمْوَالِكُمْ
وَأَنفُسِكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

â€œYaa warra amantan! Daldala azaaba (adabbii) laalessaa irraa isin baraarutti isin qajeelchuu? Rabbii fi Ergamaa Isaatti ni amantu, karaa Rabbii keessatti qabeenya keessanii fi nafsee teessaniin ni qabsooftu. Yoo kan beektan taatan, kanatu isiniif caala.â€™• Suuratu As-Saff 61:10-11

Yaa warra Rabbii fi Ergamaa Isaa dhugoomsitan! Daldala azaaba garmalee nama dhukkubsuu irraa isin baraarutti isin qajeelchuu? Daldalli kunis: Rabbii fi Ergamaa Isaatti amanuu itti fuftu, diinii Isaa gargaaruuf qabeenyaa fi nafsee qabdaniin karaa Rabbii keessatti ni qabsooftu. Miidhaa fi faayda

wantootaa kan beektan yoo taatan, daldala addunyaa caalaa daldala kanatu isiniif caala. Itti aansee bua€™aa daldala kanaa ni dubbata:

﴿يَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلُكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾
وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾﴾

âœBadiiwwan keessan isiniif araarama, Jannata jala ishii laggeen yaaâ€™anii fi Jannata Adn keessatti iddoo jireenyaa gaarii taâ€™e isin seensisa. Suni Milkaaâ€™inna Guddaadha. Wanta biraas kan isin jaallatan [isiniif kenna]-Gargaarsa Rabbiin irraa taâ€™ee fi baniinsa dhiyoodha. Muâ€™mintoota (warra amanan) gammachiisi.â• Suuratu As-Saff 61:12-13

Yaa warra amantan! Wanta Rabbiin itti ajaju yoo hojjatan, badii fi cubbuu keessan isiniif haguuga, irra darba. Jannata gamoo fi mukkeen ishii jala laggeen yaaâ€™an isin seensisa. Akkasumas, Jannata Adn (qubannaa yeroo hundaa keessa turan) keessatti iddoo jireenyaa qulqulluu fi bareedaa taâ€™e isin seensisa. Kuni milkaaâ€™inna guddaadha. Yaa warra amantan qananiin biraa isin jaallattan: gargaarsa Rabbii isiniif dhufuu fi baniinsa (injifannoo) harka keessan irratti guuttamuudha. Yaa Nabiyyicha! Addunyaa keessatti gargaarsaa fi injifannoon, Aakhiratti immoo Jannataan muâ€™mintoota gammachiisi.[3]

Kanaafu, karaa Rabbii keessatti qabsaaâ€™un (jihaanni) ibaadaa gurguddoo keessaa tokko. Karaa Rabbii keessatti qabsaaâ€™un haala shariaâ€™aan ajajuun diinotatti duulu, beekumsa Islaamaa babalâ€™isuu, wanta Islaamaa fi Muslimoota fayyadu hojjachuu of keessatti qabata. Qabsoon (jihaanni) ibaadaa waan taâ€™eef Rabbiif qulqulleessu (ikhlaasa) barbaachisa. Qabsoo keessaa diinotaan loluun iddoo guddaa qaba.

Abu Muusaa Al-Ashâ€™aariyy (radiyallahu anhu) akkana jechuun gabaase: Qotee bulaan tokko Nabiyyi (sallallahu aleyh wassallam) akkana jechuun gaafate: Namtichi tokko boojiif lola, namtichi biraa immoo akka faarfamuuf lola, namtichi sadaffaan immoo sadarkaan (gootummaan) isaa akka mulâ€™atuuf lola. Kanniin keessaa eenyutu karaa Rabbii keessatti lolaa? Nabiyyinis (SAW) ni jedhan: **Namni jechi Rabbii olâ€™aantu akka taatuuf lola, inni karaa Rabbii keessatti lolaa jira.**â• [Sahiih Al-Bukhaari 3126](#)

Namni yommuu gara waraanaa bahuu niyyaa adda addaa qaba. Namoota kanniin keessaa namni karaa Rabbii keessatti qabsaaâ€™a jira jedhamu nama jechi Rabbii olâ€™aantu akka taatuuf qabsaaâ€™udha. Haaluma kanaan nama beekumsa baratu fi barsiisuus kanaan wal bira qabuun ni dandaâ€™ama. Namni karaa Rabbii keessatti beekumsa barata ykn barsiisa jedhamuus nama niyyaan isaa Islaamni akka olâ€™aanu taâ€™eedha.

14-Wanta Rabbiin buuseen namoota jidduutti murteessu

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala ni jedha:

﴿وَأَن أَحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ﴾

•Wanta Rabbiin buusen jidduu isaaniitti murteessi. Fedhii lubbuu isaaniis hin hordofin.â€•
Suuratu Al-Maaâ€™ida 5:49

15-Murtii Rabbii fi Ergamaa Isaa bira barbaadu

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala ni jedha:

﴿فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

•Yoo waan tokko keessatti wal mormitan gara Rabbii fi Ergamaa deebisaa, yoo Rabbii fi Guyyaa Aakhiraatti kan amantan taatan. Kuni irra caalaa fi xumurris bareedadha.â€• Suuratu An-Nisaa 4:59

Yaa warra amantan! wanta tokko irratti yoo wal mormitanii fi wal dhabdan, dhugaadhaan Rabbii oltaâ€™a fi Guyyaa Qiyaamaatti kan amantan yoo taatan, murtii wanta irratti wal mormitan kanaa gara Kitaaba Rabbii fi Sunnah Ergamaa Isaa Muhammad (SAW) deebisaa. Wanta irratti wal dhabdan gara Qurâ€™aanaa fi Sunnah deebisuun kuni wal mormuu fi yaadan dubbachu caalaa gaariidha. Akkasumas, dhumti isaa bareedadha.

16-Wanta halaala godhee fi wanta haraama godhee keessatti Rabbiif ajajamuu, Huduuda Isaa hojii irra oolchu keessatti Rabbiif ajajamuu fi kanneen biroo Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala kitaaba Isaa keessatti ibsee fi Ergamaa Isaa irratti buuse ibaadaa irraayyi.

Kanaafu, ibaadaan wanta Rabbiin guddaan oltaâ€™e itti ajaje hunda of keessatti qabataa jechuudha. Wanti Rabbiin oltaâ€™aan itti ajaju hundi hojii gaarii taâ€™eedha. Kanaafu, hojiin gaariin hundi ibaadaa keessa seena. Garuu hojiin gaariin kamiyyu ibaadaa taâ€™uuf nama hojii san hojjatu irraa maaltu eeggamaa? Hojii gaariin kamiyyuu ibaadaa taâ€™u fi Rabbii oltaâ€™a biratti fudhatama argachuuf ulaagaaleen sadan kunniin guuttamu qabu:

1ffaa-Namni hojii san hojjatu haala sirriin Rabbii oltaâ€™aatti fi wanta Isarraa dhufe hundatti kan amane taâ€™u (iimaana sirrii qabaachu).

2ffaa-Hojii yommuu hojjatu ikhlaasa qabaachu (Rabbii oltaâ€™aaf jedhe hojjachuu)

3ffaa-Haala shariâ€™aan itti ajajeen hojjachuudha.

Namni ulaagaalee sadan kanniin guutuun hojjate hojiin isaa ibaadaa taâ€™a. Hojiin isaa ibaadaa erga taâ€™e immoo Rabbal aalamina biratti mindaa guddaa argataa jechuudha. Hundemaa Rabbiin

---

subhaanahu wa taâ€™aalaâ€™a ibaadatti kan ajajeef faaydaa Ofiitiif osoo hin taâ€™in faaydaa fi fooyyaâ€™insa gabrichaatif. Kanaafu, namni ibaadatti kan ajajameef nafsee isaa fayyaduu fi fooyyessuuf qofa akka taâ€™e dagachuu hin qabu.

Kitaabban wabi:

[1] Tafsiiu Muyassar-468

[2] [Al-Ubudiyyah](#)-24-25

[3] Tafsiiu muyassar-552

[Sharih Taxhiiril Janaani wal arkaani an darani shirki wal kufraani](#)-fuula 69-â€™

[al-Jaamiâ€™ul Mufiid liduruusi taâ€™allumi tawhiidi](#)-fuula 115-117

Date Created

February 11, 2020

Author

admin